

store Havneforbedringer, som ventes med Utaalmodighed og Længsel dernede. Altsaa ganske overordentlig store Midler vil endnu komme til Anvendelse der. Jeg minder om, at den højtærede Statsminister ved Samlingens Begyndelse ogsaa nævnte, at Staten bør have betydelige Reserver af Hensyn til den sociale Lovgivning, ligesom det af Hensyn til Aldersrenteloven vil være nødvendigt paa den ene eller den anden Maade at skaffe Midler til Veje. Ogsaa det danske Samkvems Udvikling maa man snart genoptage, saaledes at Jernbanerne kan gennemføres, ligesom de store Trafikplaner, som ikke mindst, hvad angaar Lille Bælts Broen, betyder den nære Sammenknytning af det nye og gamle Jylland med Øerne, som vi alle i høj Grad maa haabe paa. Men det er muligt, at Finansministerens senere yderligere Udtalelser og Besvarelser af mine Spørgsmaal til ham kan give lidt mere Bekræftelse af hans Optimisme, hvis den da er andet end den Optimisme, som den, der nu en Gang befinder sig i en Forretning, næsten altid har, naar han ser paa Fremtiden.

En uimodsigelig rigtig Betragtning fremførte den højtærede Statsminister, da han sagde, at Samfundsfinansernes Tilstand er Grundlaget for Statsfinanserne, og den højtærede Finansminister gav i denne Forbindelse nogle længe ventede, men ogsaa længe forudsete og forudannede Tal vedrørende det danske Samfunds økonomiske Tilstand, idet han oplyste, at Statistisk Departement havde udregnet, hvad vort økonomiske Nettoforhold til Udlandet nu var, og sammenstillede dette med, hvad vore økonomiske Nettoforhold til Udlandet var i 1912. Tallene angav en Gæld i 1912 paa 900 Mill. Kr. og i 1920 paa 800 Mill. Kr., og den højtærede Statsminister sagde med en rigtig Bemærkning: Alle Krigens Storme er saaledes efterhaanden gaaet hen over det danske Samfund og har ladet dette for saa vidt økonomisk uberørt. Og dette Tal, 800 Mill. Kr.s Gæld til Udlandet, giver jo ikke Anledning til Modløshed, navnlig ikke naar vi erindrer, at det er lettere at bære 800 Mill. Kr.s Gæld nu med Pengenes formindskede Værdi end tidligere. En særdeles interessant Beregning, som ogsaa viser, hvorledes det danske Samfund staar i de to Aar: Aaret før

Krigen og Aaret efter Krigen. Men til Billedet hører en Opgørelse af den mellemliggende Tid, og den er jo ogsaa opgjort. Da Ministeren ikke nævnte den, vil jeg dog gerne bringe i Erindring, at da man paa samme Maade opgjorde det danske Samfunds Nettoforhold til Udlandet ved Krigens Slutning, havde vi ingen Gæld længere til Udlandet, men tværtimod 1 000 Mill. Kr.s Tilgodehavende. Altsaa, Bevægelsen var gaaet i den Retning, at vi før Krigen havde 800 Mill. Kr.s Gæld, ved Krigens Slutning 1 000 Mill. Kr.s Tilgodehavende. Nu maa dette Tal, de 1 000 Mill. Kr., ses i det Lys, at man havde realiseret adskillige Formueværdier i Landet. Landbruget f. Eks. havde realiseret store Dele af sine Besætninger, men man har jo ogsaa fra landbrugsøkonomisk Side med Rette peget paa, at man havde realiseret paa særdeles forstandig Maade, saaledes at man havde ladet urentable Dele af Besætningerne først og fremmest gaa ud ved denne Realisation. Tallet kan derfor ikke være nogen absolut Maalestok for, hvorledes Samfundets økonomiske Forandring har været; dertil hører en uendelig Række Detailundersøgelser. Men det er ogsaa kun grove Tal, der meddeles af Ministeren, og som vi taler om. Altsaa, ved Krigens Slutning var vort hele Forhold forandret til et Tilgodehavende paa 1 000 Mill. Kr. Det var det danske Samfunds Krigsfortjeneste, og hvorledes er det gaaet med denne Krigsfortjeneste? Det er det, Statsministerens nye Tal fortæller os om. Denne Krigsfortjeneste har haft al anden Krigsfortjenestes Skæbne: hurtig vundet og hurtig forsvundet. Et Aar efter Krigen gjorde man op: hverken noget til gode eller nogen Gæld; to Aar efter Krigen 800 Mill. Kr.s Gæld. Krigsfortjenesten hurtig vundet og hurtig forsvundet, og hvorledes forsvundet? Jo, paa akkurat samme Maade, som al anden Krigsfortjeneste er forsvundet, ved ødselt Levned. Krigsgrosserereren brugte for megen Champagne, kørte for meget i Bil, brugte for meget Silke, brugte alt for meget til overdaadigt Levned. Det samme gjorde det danske Samfund. Krigsgrosserereren spekulerede videre og uheldigt. Det samme gjorde det danske Samfund. Det Tab paa 1 800 Mill. Kr., som Statsministerens Tal